

11.1.2023

VN/11284/2022

LAUSUNTOYHTEENVETO

Valtioneuvoston asetus saamelaisesta ilmastoneuvostosta

Sisällys

1. Johdanto	1
2. Lausuntopyyntö ja lausunnonantajat	1
3. Tiivistelmä	2
4. Yksityiskohtainen palaute	2
4.1 Tehtävät (1 §)	2
4.2 Kokoonpano (2 §)	3
4.3 Asettaminen (3 §)	3
4.4 Toiminta (4 §)	4
4.5 Jäsenen toimikausi (5 §)	4
4.6 Palkkiot (6 §)	5
4.7 Muut huomiot (7 §)	5
Liite 1: Lausunnonantajat	6
Liite 2: Lausuntopyynnön jakelu	6

1. Johdanto

Ilmastolain (423/2022) nojalla on tarkoitus säätää uusi valtioneuvoston asetus saamelaisesta ilmastoneuvostosta. Asetuksella täsmennettäisiin ilmastolain 21 §:n sääntelyä saamelaisesta ilmastoneuvostosta. Asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä saamelaisen ilmastoneuvoston tehtävistä, kokoonpanosta, asettamisesta ja toimikaudesta, toiminnasta, jäsenen toimikaudesta sekä palkkioista.

Lausuntoyhteenveto on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä.

2. Lausuntopyyntö ja lausunnonantajat

Ympäristöministeriö lähetti asetusluonnoksen lausuntokierrokselle 28.10.2022. Lausuntokierros päättyi 9.12.2022. Ympäristöministeriö pyysi lausuntoa yhteensä 79 eri taholta. Myös muut kuin lausuntopyynnön jakelussa mainitut tahot saivat antaa lausuntonsa. Lausunnon antoi yhteensä 18 tahoa, joista pääosa (11) toimitti lausuntonsa lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta. Lausunnonantajista 3 ilmoitti, ettei heillä ole esitysluonnokseen lausuttavaa (valtiovarainministeriö, Ilmatieteen laitos, Poliisiammattikorkeakoulu). Kaikki lausunnot ovat julkisia ja löytyvät osoitteesta

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=bfdc6976-d819-41fa-bf80-d60d4e6d9b58>.

3. Tiivistelmä

Lausunnonantajat näkivät saamelaisen ilmastoneuvoston perustamisen tärkeänä asiana. Tehtäviä koskevaa säännösehdotusta pidettiin pääosin onnistuneena. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota saamelaisen ilmastoneuvoston riippumattomuuteen ja osa lausunnonantajista näki, että riippumattomuuteen liittyviä säännöksiä tulisi selventää. Lausunnonantajat kiinnittivät huomiota saamelaisen ilmastoneuvoston riittävään resursointiin. Lisäksi nostettiin esiin, että perinteistä tietoa ei määritellä asetusluonnoksessa.

4. Yksityiskohtainen palaute

4.1 Tehtävät (1 §)

Lausunnonantajat suhtautuivat pääosin myönteisesti esitettyihin tehtäviin. Saamelaiskäräjät totesi, että saamelaiselle ilmastoneuvostolle esitetyt tehtävät ovat kattavat ja näki, että saamelaiskulttuuria ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamista tukevan tiedon tuottaminen on erityisen tärkeä tehtävä suhteessa ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Suomen ilmastopaneeli ja Suomen ympäristökeskus pitivät asetusluonnoksessa lueteltuja tehtäviä kannatettavina.

Osa lausunnonantajista näki, että tehtäviä tulisi laajentaa ja/tai tarkentaa. Saamelaiskäräjät esitti, että 1 §:n 3 kohdasta tulisi poistaa sana ”*paikallisista*”. Saamelaiskäräjät korosti lisäksi, että saamelaisiin vaikuttavat myös kansainvälisten ilmastositoumusten ja -strategioiden Suomea sitovat tavoitteet, ja siksi saamelaisen ilmastoneuvoston näkemyksiä voidaan tarvita Suomen kantoja muodostettaessa. WWF Suomi puolestaan huomautti, että olisi tärkeää tunnistaa myös saamelaisen kulttuurin ja perinteisen tiedon laajempi rooli ja potentiaali ilmastonmuutoksen hillitsemisessä sekä siihen sopeutumisessa. WWF Suomi ehdotti, että neuvostolla olisi halutessaan mahdollisuus tehdä myös toimenpide-esityksiä ja esitti, että neuvostolla tulisi olla mahdollisuus osallistua Suomen kannanmuodostukseen EU-asioissa. Maanmittauslaitos puolestaan korosti paikkatietojen hyödyntämisen merkitystä myös ilmastonmuutoksen torjunnassa ja ilmastopolitiikan sekä sen toimenpiteiden suunnittelussa muun muassa erilaisten vaikutusmallien kuvaamisessa.

Maa- ja metsätalousministeriö näki useita ongelmakohtia asetusluonnoksen tehtäviä koskevassa säännöksessä. Yleisenä ongelmana ministeriö näki, että asetusluonnoksen 1 § ja etenkin sitä koskevat perustelut laajentaisivat saamelaisen ilmastoneuvoston tehtäviä suhteessa siihen, mitä ilmastolain 21 §:ssä säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö katsoi, että asetuksella täsmennettävien tehtävien tulisi sisältää ainoastaan tietopohjan tuottamista koskevia tehtäviä ilmastolain 21 §:n 2 momentin mukaisesti. Lisäksi ministeriö näki tärkeänä, että esitettävät tehtävät ovat mahdollisimman tarkkaan rajattuja, jotta lain toimeenpanon yhteydessä ei synny epäselvyyttä siitä, millainen rooli ja mitä tehtäviä saamelaiselle ilmastoneuvostolle on tarkoitettu säätää.

Maa- ja metsätalousministeriö esitti lisäksi muutosehdotuksia ehdotetun 1 §:n kaikkiin kohtiin. Säännöksen 1 kohdan osalta ministeriö näki ongelmallisena, että pykälässä säädettäisiin lausuntojen antamisesta valtakunnallisiin *suunnitelmiin*, kun perusteluissa sen sijaan viitataan kahteen *strategiaan*. Ministeriö ehdotti, että säännöksen ja perusteluiden muotoilut yhdenmukaistetaan. Säännöksen 2 kohdan osalta maa- ja metsätalousministeriö katsoi, että sitä koskeva perusteluteksti laajentaisi saamelaisen ilmastoneuvoston

tehtävää suhteessa ilmastolain 21 §:n 2 momenttiin sekä myös suhteessa säännöksen 2 kohdan muotoiluun, eikä siten ole perusteltu. Tehtävien määrittämisessä tulisi ministeriön mukaan pidättäytyä tietopohjan tuottamista koskevilla tehtävillä. Säännöksen 3 kohdan osalta maa- ja metsätalousministeriö näki ristiriitaisena, että pykälämuotoilussa mainitaan vain paikallinen taso, mutta perusteluissa paikallisen tason lisäksi myös alueellinen taso. Säännöksen 4 kohdan ministeriö näki liian avoimena ja epätäsmällisenä, ja esitti, että se poistetaan. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö esitti harkittavaksi, tulisiko saamelaisen ilmastoneuvoston tehtäviin lisätä maininta tietopohjan vahvistamisesta kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseksi saamelaiseen kulttuuriin liittyvissä elinkeinoissa.

Lausunnoissa korostettiin lisäksi resurssien riittävyyden merkitystä sekä saamelaisen ilmastoneuvoston riippumattomuuden tärkeyttä.

4.2 Kokoonpano (2 §)

Lausunnonantajat suhtautuivat pääosin myönteisesti kokoonpanoa koskevaan säännösehdotukseen. Saamelaiskäräjät, Suomen ilmastopaneeli ja Suomen ympäristökeskus lausuiivat, että ehdotus on kannatettava. Saamelaiskäräjät näki erityisen perusteltuna, että säännöksen perusteluiden mukaisesti ilmastoneuvoston puheenjohtajan olisi tarkoituksenmukaista olla perehtynyt saamelaiskulttuuriin. Suomen ilmastopaneeli puolestaan näki tärkeänä, että tieteenalojen edustajat omaisivat korkeatasoista ja monialaista tieteellistä asiantuntemusta sekä ilmastonmuutoksen hillintään että ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvistä sektoreista ja ilmiöistä. Sámi Árvvut piti hyvänä, että ilmastoneuvoston puheenjohtaja edustaisi tiedeyhteisöä ja varapuheenjohtaja saamelaisen perinteisen tiedon haltijoita.

Kokoonpanoa koskevaan säännösehdotukseen esitettiin joitain muutoksia. Saamelaiskäräjät esitti, että edustusta koskevaa muotoilua perustelumuiotissa muutetaan seuraavasti: "Edustus kotiseutualueen eri alueilta tarkoittaisi, että perinteisen tiedon haltijoita tulisi olla vähintään yksi kustakin saamelaisten kotiseutualueen kunnasta ml. Sodankylän kunnan Lapin paliskunnan alueelta." Saamelaiskäräjät piti asetusluonnoksessa esitettyä muotoilua (*"vähintään kahdelta eri kotiseutualueen alueelta, esimerkiksi kahdesta eri kotiseutualueen kunnasta"*) epätydyttävänä saamelaisten kotiseutualueen eri kuntien alueilla asuvien saamelaisten tilanteen eroavaisuuksien ja saamelaiskulttuurin monimuotoisuuden näkökulmasta. Saamelaisneuvosto puolestaan esitti, että tieteenalojen edustajilta vaadittaisiin asiantuntemusta saamelaiskulttuurista/-elinkeinoista. Lisäksi Saamelaisneuvosto näki, että saamelaisen perinteisen tiedon haltijan tulee voida toimia myös puheenjohtajana. Maa- ja metsätalousministeriö esitti, että erillismaininta ympäristötieteestä jätettäisiin pois tarpeettomana, jolloin virkkeen muotoilu olisi yksinkertaisemmin *"muiden ilmastoneuvoston jäsenten on edustettava ilmastoneuvoston tehtävien kannalta keskeisiä tieteenaloja"*.

Työ- ja elinkeinoministeriö nosti esiin kysymyksen saamelaisen ilmastoneuvoston riippumattomuudesta. Ministeriö kiinnitti huomiota siihen, että ilmastolain 21 §:n perustelujen mukaan saamelaisen ilmastoneuvoston tulee olla riippumaton muista saamelaistoimijoista, kuten saamelaiskäräjistä. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan olisi hyvä selvittää, miten riippumattomuus toteutuu, kun asetusluonnoksen mukaan perinteisen tiedon haltijat olisivat saamelaiskäräjien esittämiä.

4.3 Asettaminen (3 §)

Asettamista koskeva säännösehdotus sai osalta lausunnonantajista kannatusta, mutta säännösehdotukseen esitettiin myös muutoksia. Saamelaiskäräjät esitti, että jäsenehdotuksia pitäisi voida pyytää myös muilta kuin

luonnoksessa ehdotetuilta tahoilta. Tällaisia tahoja voisivat saamelaiskäräjien mukaan olla esimerkiksi kansallinen luontopaneeli. Saamelaiskäräjät esitti myös, että saamelaiskäräjälain mukaiset neuvottelut voitaisiin käydä saamelaisen ilmastoneuvoston kokoonpanosta kokonaisuudessaan, osapuolten niin esittäessä. Saamelaiskäräjät näki tämän perusteltuna saamelaisten itsemääräämisoikeuden kannalta. Samoin WWF Suomi esitti lisättäväksi perustelumuiistioon, että ympäristöministeriön kanssa neuvoteltaisiin koko neuvoston kokoonpanosta, ei ainoastaan perinteisen tiedon haltijoista. WWF Suomen mukaan saamelaiskäräjillä tulisi saamelaisten itsemääräämisoikeuden nimissä olla mahdollisuus vaikuttaa elimen kokoonpanoon.

Maa- ja metsätalousministeriö piti asettamista koskevaa ehdotusta ongelmallisena riippumattomuuden näkökulmasta. Ministeriön mukaan ratkaisu, jossa saamelaiskäräjät tekevät ehdotuksen kokoonpanoksi saamelaisen ilmastoneuvoston perinteisen tiedon haltijoiden osalta ja neuvottelevat ympäristöministeriön kanssa ehdotuksesta, ei ole toimiva, sillä menettely voisi vaarantaa saamelaisen ilmastoneuvoston riippumattomuuden. Perinteisen tiedon haltijoiden valitsemiseksi olisi maa- ja metsätalousministeriön mukaan löydettävä toisenlainen menettely, joka takaa saamelaisen ilmastoneuvoston riippumattomuuden myös suhteessa saamelaiskäräjiin. Maa- ja metsätalousministeriö totesi lisäksi, ettei ole ideaali vaihtoehto diversiteetin kannalta, että henkilö voisi samanaikaisesti olla sekä Suomen ilmastopaneelin että saamelaisen ilmastoneuvoston jäsen.

4.4 Toiminta (4 §)

Oikeusministeriö nosti lausunnossaan esiin, että etäkokousten mahdollistamiseksi olisi yksiselitteisempää säätää "*päätöksentekoon osallistumisesta*" kuin "*läsnä olemisesta*". Työ- ja elinkeinoministeriö puolestaan näki tarpeellisena tarkentaa, miten toimitaan, jos neuvosto ei pääse yksimielisyyteen lausunnon sisällöstä.

Sámi Árvvut korosti lausunnossaan sitä, että perinteisen tiedon haltijat tulee valita niin, että he ovat täysin riippumattomia saamelaiskäräjistä ja kolttien kyläkokouksesta. Sámi Árvvut näki tärkeänä varmistaa, että neuvosto toimii täysin tieteelliseltä pohjalta ja riippumattomasti. Sámi Árvvut esitti, että ilmastoneuvostoon valittavat edustajat eivät saisi olla saamelaiskäräjien tai kolttaneuvostojen jäseniä eivätkä varajäseniä. Tämä tulisi Sámi Árvvutin mukaan tuoda esille asetuksessa tai sen perusteluissa. Lisäksi Sámi Árvvut esitti näkemyksen siitä, että asetuksessa ja perusteluissa tulee luoda selkeät kriteerit ja menettelytavat, jotta voidaan varmistaa, että ilmastoneuvostossa ovat edustettuina aidosti saamelaisen perinteisen tiedon haltijoita.

4.5 Jäsenen toimikausi (5 §)

Saamelaiskäräjät ja Sámi Árvvut näkivät ehdotuksen toimikausien rajaamisesta perusteltuna. Sámi Árvvutin mukaan rajaaminen kahteen toimikauteen on perusteltua, jotta työ ei henkilöidy ja jotta neuvostossa voi olla monipuolisesti edustettuina eri tieteenaloja ja perinteisen tiedon haltijoita. Samoin maa- ja metsätalousministeriö kannatti ehdotusta. Ministeriö näki, että toimikausien rajaaminen kahteen lisää työn läpinäkyvyyttä ja vähentää saamelaisen ilmastoneuvoston henkilöitymistä yksittäisiin jäseniin.

Suomen ilmastopaneelilla oli muista lausunnonantajista hieman poikkeava näkemys. Ilmastopaneelin mukaan ensisijaista olisi varmistaa, että tarvittavista teemoista on saamelaisessa ilmastoneuvostossa kattava asiantuntijuus edustettuna. Ilmastopaneeli totesi, että Suomesta voi olla pienenä maana haastava löytää jatkuvasti vaihtuvia kokeneita asiantuntijoita ilmastonmuutoksen kannalta kulloinkin keskeisiltä tieteenaloilta.

Ilmastopaneelin mukaan joustavampi muotoilu edistäisi sekä riittävän vaihtuvuuden että jatkuvuuden turvaamista.

4.6 Palkkiot (6 §)

Lausunnoissa nostettiin esiin, että palkkion suuruudesta tulisi säätää asetuksessa. Oikeusministeriö totesi lausunnossaan, että asetuksen antaja ei voi siirtää sille lailla osoitettua asetuksenantovaltaa edelleen, ellei tällaisesta valtuudesta ole lailla nimenomaisesti säädetty. Paitsi palkkion laadusta myös sen suuruudesta tulisi oikeusministeriön mukaan säätää asetuksella. Suomen ilmastopaneeli puolestaan esitti, että läpinäkyvyyden nimissä palkkion määrä olisi hyvä olla julkisesti saatavilla.

Moni lausunnonantaja otti kantaa saamelaisen ilmastoneuvoston resurssien riittävyyteen. Saamelaiskäräjät esitti, että saamelaisen ilmastoneuvoston toimintaa varten on varmistettava riittävät henkilöresurssit ja määrärahat. Samoin Sámi Árvvut totesi, että ilmastoneuvoston toiminnan onnistumisen edellytyksenä on riittävät resurssit. Sámi Árvvutin mukaan ilmastoneuvoston jäsenten palkkioissa voitaisiin noudattaa kansallisen ilmastopaneelin käytäntöjä. Amnesty International Suomen osasto nosti palkkioiden ohella esiin riittävät henkilöresurssit muun muassa kokousten valmisteluun, selvitys- ja tutkimustoimintaan, viestintään sekä käännös- ja tulkkauspalveluihin. WWF Suomi kiinnitti huomiota siihen, että ilmastoneuvostolle tulee varmistaa riittävät resurssit, jotta ilmastoneuvosto voi kokonaisvaltaisesti osallistua suunnitelmien valmisteluun, ilmastopoliittisten linjausten kommentoimiseen sekä tietopohjan tuottamiseen.

4.7 Muut huomiot (7 §)

Moni lausunnonantaja korosti, että saamelaisen ilmastoneuvoston perustaminen on tärkeä ja myönteinen asia. Suomen ilmastopaneeli, Amnesty International Suomen osasto, Suomen ympäristökeskus, Suomen luonnonsuojeluliitto ja WWF Suomi pitivät hyvänä, että saamelainen ilmastoneuvosto perustetaan. Paliskuntain yhdistys piti ilmastoneuvoston perustamista erittäin tärkeänä poronhoidon näkökulmasta. Suomen ilmastopaneeli katsoi, että saamelaisen ilmastoneuvoston perustaminen tukee saamelaiskulttuurin kannalta keskeisten seikkojen huomioimista ilmastopoliittisessa päätöksenteossa ja voi edistää esimerkiksi menettelytapojen ja tunnustavan oikeudenmukaisuuden toteutumista. WWF Suomi näki huomionarvoisena, että ilmastoneuvosto on yksi maailman ensimmäisiä kansallisen tason elimiä, joka sisällyttää alkuperäiskansojen perspektiiviä ilmastopoliittisiin suunnitelmiin ja toimiin.

WWF Suomi ja Amnesty International Suomen osasto nostivat esiin saamelaisille alkuperäiskansana kuuluvan itsemääräämisoikeuden. Kyseiset lausunnonantajat viittasivat tältä osin muun muassa kansainvälisen ILO169-sopimuksen ratifioimiseen.

Sámi Árvvut otti kantaa saamelaisen ilmastoneuvoston resursseihin sekä henkilöstötarpeisiin. Sámi Árvvut esitti, että ilmastoneuvostolla tulee olla resursseja selvitys- ja tutkimustoimintaan. Sámi Árvvut piti myös tärkeänä, että saamelaisen ilmastoneuvoston tehtäväksi säädettäisiin saamelaisten ilmastomuutoksen sopeutumishjelman valmistelu. Sámi Árvvut esitti, että sihteeriresursseja olisi tarkoituksenmukaista saada käyttöön kansallisen ilmastopaneelin sihteeristöltä ja näki välttämättömänä, että saamelainen ilmastoneuvosto toimii läheisessä yhteistyössä ilmastopaneelin kanssa. Myös Suomen ilmastopaneeli näki yhteistyön saamelaisen ilmastoneuvoston ja Suomen ilmastopaneelin välillä tärkeänä. Ilmastopaneeli piti yhteistyön ja tiedonvaihdon kannalta hyvänä, että paneelista nimetään edustaja saamelaiseen ilmastoneuvostoon.

Ilmastopaneeli näki tärkeänä, että paneeli voi itse määritellä parhaan tavan järjestellä paneelin jäsenten työtä ja edustusta.

Maa- ja metsätalousministeriö puolestaan totesi, että asetuseronnus jättää avoimeksi sen, mitä tarkoitetaan saamelaisella perinteisellä tiedolla. Ministeriö nosti esiin, että mikäli saamelaiskäräjät tekee ehdotuksen perinteisen tiedon haltijoista, perinteinen tieto olisi heidän määriteltävissään. Maa- ja metsätalousministeriö kiinnitti huomiota siihen, että perinteisen tiedon haltijoita voi olla myös muita henkilöitä ja tahoja kuin vain saamelaiskäräjien määrittämät.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos muistutti, että saamelaisen ilmastoneuvoston työssä ilmastonmuutosta koskien on kyse globaaleista prosesseista, joiden seuraamukset näkyvät paikallisesti. Sen vuoksi ilmiökenttää ei laitoksen mukaan pidä käsitellä liian tarkkarajaisesti, vaikka pääpaino on saamelaisalueessa ja saamelaisissa.

Liite 1: Lausunnonantajat

Amnesty International Suomen osasto
Ilmatieteen laitos
Maa- ja metsätalousministeriö
Maanmittauslaitos
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Paliskuntain yhdistys
Poliisiammattikorkeakoulu
Saamelaiskäräjät
Saamelaisneuvosto
Sámi Árvvut rs
Suomen ilmastopaneeli
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen ympäristökeskus
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiovarainministeriö
WWF Suomi

Liite 2: Lausuntopyyntöjen jakelu

Aalto yliopisto
Amnesty International
Anarâšah rs - Inarinsaamelaiset ry
Centria ammattikorkeakoulu
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Eduskunnan oikeusasiamies
Enontekiön kunta
Geologian tutkimuskeskus GTK
HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu
Helsingin yliopisto
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Hämeen ammattikorkeakoulu
Ihmisoikeuskeskus
Ilmatieteen laitos
Inarin kunta

Itä-Suomen yliopisto
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Jyväskylän yliopisto
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Karelia-ammattikorkeakoulu
Kolttien kyläkokous
Lab-ammattikorkeakoulu
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin liitto
Lapin yliopisto
Laurea-ammattikorkeakoulu
Liikenne- ja viestintäministeriö
Luonnonvarakeskus LUKE
LUT-yliopisto
Maa- ja metsätalousministeriö
Maanmittauslaitos MML
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Metsä-, kalastaja- ja tunturisaamelaiset ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun Ammattikorkeakoulu
Oulun yliopisto
Paliskuntain yhdistys
Poliisiammattikorkeakoulu
Ruokavirasto
Saamelaiskäräjät
Sámi Árvvut rs - Saamelaiset arvot ry
Sámiráđđi - Saamelaisneuvosto
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Savonia-ammattikorkeakoulu
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Sodankylän kunta
Suomalainen Tiedeakatemia
Suomen akatemia
Suomen ilmastopaneeli
Suomen porosaamelaiset ry
Suomen saamelaisnuoret ry
Suomen saamelaisten keskusjärjestö ry
Suomen ympäristökeskus SYKE
Svenska Handelshögskolan
Säteilyturvakeskus STUK
Taideyliopisto
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampereen yliopisto
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
Terveystieteiden tutkimuskeskus THL
Turun ammattikorkeakoulu
Turun yliopisto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos TTL
Ulkoministeriö
Ulkopoliittinen instituutti UPI
Utsjoen kunta

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Vaasan ammattikorkeakoulu
Vaasan yliopisto
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtioneuvoston kanslia
Valtiontalouden tarkastusvirasto VTV
Valtiovarainministeriö
Yrkeshögskolan Arcada
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi